

WSTĘP

Oddajemy w Państwa ręce numer *Studiów nad Rodziną* poświęcony tematyce rodziny i uzależnień. Tworząc go, staraliśmy się zanalizować niniejsze zagadnienie wieloaspektowo – z perspektywy: socjologicznej, psychologicznej, prawnej, moralnej oraz terapeutycznej.

Współcześnie funkcjonujemy w kulturze uzależnień. To kultura zaprzeczająca ograniczeniom, a podkreślająca możliwości, promująca cechy charakterystyczne dla uzależnienia: szukanie szybkiego zaspokojenia, łatwych rozwiązań, braku granic. Tworzy ona także częste poczucie braku sensu w życiu, rozpadu wartości, opuszczenia i izolacji, odczucia lęku i nieufności. Kształtuje ludzi nastawionych na szybkie zaspokajanie swoich potrzeb, mało odpornych na frustrację, nie potrafiących odraczać gratyfikacji. Zbudowaliśmy cywilizację ciągłego niezaspokojenia, sięgania po więcej i stałego poczucia nie bycia jeszcze dość dobrym. Dodatkowo w społeczeństwie, gdzie tak wiele osób jest uzależnionych lub funkcjonuje na granicy uzależnienia, zachowania uzależnieniowe stają się normą (będąc uzależnionym nie odstawę od ludzi, którzy mnie otaczają).

Mając na względzie tłu kulturowe oraz rodzinne, niniejszy numer podejmuje kilka ciekawych, nowych wątków i pytań w tematyce uzależnień. Pierwszym z nich jest analiza znanego zjawiska współuzależnienia ale z nowej perspektywy, a mianowicie przyjrzenie się rodzicom dorosłej osoby uzależnionej od alkoholu jako z nią współuzależnionym. Szczegółowej analizie funkcjonowania rodziców dorosłej osoby uzależnionej od alkoholu poświęcono dwa artykuły. Idąc tym tropem, kolejny tekst podejmuje rzadko poruszany temat uzależnienia od... własnej rodziny pochodzenia. Psychologiczne rozważania na temat roli rodziny w powstawaniu uzależnienia są też obecne w artykule opisującym najnowszą koncepcję uzależnień opartą o teorię przywiązania i zaburzenia więzi w dzieciństwie (zilustrowaną na przykładzie uzależnienia od seksu). Opisuje on szczegółowo to, jak kryzysowa sytuacja rodziny i relacji społecznych owocuje rozpadem więzi, a te z kolei uzależnieniami. Uwieńczeniem tych rozważań, płynących głównie z teorii systemowych, jest tekst o znaczeniu całej rodziny w terapii osoby uzależnionej, dodatkowo wzbogacony o analizę przypadku klinicznego opisanego przez specjalistkę-terapeutkę rodzin.

Nie unikamy też próby znalezienia odpowiedzi na trudne pytanie o ocenę moralną uzależnień i wychodzenia z nich – skoro uzależnienie możemy nazwać chorobą czy zaburzeniem, to czy oznacza to, że osoby uzależnione są zwolnione z odpowiedzialności za swoje czyny? Te rozważania z kolei prowadzą nas na grunt prawa kanonicznego, by udzieliło ono nam odpowiedzi na pytanie, czy uzależnienie jest przeszkodą do zawarcia małżeństwa i powodem do jego unieważnienia?

Na koniec przedstawiamy Państwu studium przypadku osoby z zaburzeniami odżywiania (będącymi w swych mechanizmach wielce podobnymi do uzależnień) i analizę jej drogi, zarówno podczas wchodzenia w silną zależność od jedzenia, jak i wychodzenia z niej. Autor zadaje w swoim tekście ważne pytanie o zmianę w relacji z Bogiem w czasie choroby i terapii.

Tworząc numer tematyczny „Rodzina wobec uzależnień” zaprosiliśmy autorów z wielu dyscyplin – socjologów, psychologów, prawników, teologów moralistów oraz praktyków - terapeutów rodzinnych, by ukazali naszym czytelnikom uzależnienie z nowych, mniej znanych perspektyw. Naszym celem było przedstawienie problemu uzależnienia jako wymagającego interdyscyplinarnego podejścia zarówno w analizie samego zjawiska, jak i skutecznej jego terapii.

*Anna Czyżkowska,
Dariusz Tułowiecki*
redaktorzy tematyczni